

„גם עכו היא ארץ-ישראל...“ שרו אסירי ההגנה בימים הטובים ההם

אתם מכירים את עכו?

- זאת עמוס קיין -

בשבת וגם לא ביום ששי היה צריך להוסיף גם מהגדס נוצרי. המסגד הוא באמת נאה ומפואר, כיפות וחלונות זכוכית צבעוניות, וחצר פנימית גדולה סמוכה על צמודי גר. בית אדומה שהובאו לכאן מחורבות קיסריה. ולידו בית מרחץ תורכי, שהפך להיות מו' ויאון. השומר אינו מסתיר את רגשותיו — חבל חבל על החמאם הזה, שהלך לעולמו.

★ ★ ★ תיירים במסעדה

רדיינים יוצאים לים. את הרשת מניחים על הסירה — עבודה מקצור עית. יש לפרוש אותה לאט, לאט, הפקקים לצד אחד, משקלות לצד אחד, משקלות ה' עופרת לצד שני, והרשת בתוך. והנער בן החמש, שרגליו טובלות במים, גם לו יש תפקיד — אטור שהרשת תיגע במים עתה, כדי שלא תסתבך. קרני השמש ה' אחרונות מאירות את המים. החובל השמן קופץ בתנועה זריזה לסירה, אחריו שני המלחים, ואחרון הנער הקטן. הוא יהיה דייג גדול. החובל עומד על חרטום הסירה, מבליט את כרסו בגאון, בעמידה קלה. ה' סירה עולה ויורדת, אך הוא עומד על מקומו ללא גוע. שני המלחים חותרים ב' עמידה, בתנועות קצובות, והסירה מחלקה מנמל המבטחים הקטן. על הקיר הציב מש' רד הדתות שלט: „ברצוף זה עלה הגנר הדול, משה בן מימון, בשנת... מעל לשלט זה שלט יותר גדול: „תחנת המכס“. מי שרוצה לאכול רע, ילך אל המסעדה המפורסמת של אבו כריסטו. אבו כריסטו יודע את נפש לקוחותיו, והוא מגיש להם ביוקר אוכל חסר טעם. זוהי מסעדת תיירים טיפוסיים, אלה מגיעים תיירים ישראלים ב' מכוניות מבתי הנופש בנהריה, לביקור ק' צר. מי שרוצה אותם, תמה אם עכו היא עיר ישראלית. כי הם דומים בדיוק לתיירים אמריקאים. העליה השנייה, שהביאה ארצה כל מיני דברים חשובים שעליהם התחנכו, הביאה גם את האולקוס ואת בתי ההבראה לחולי אולקוס. על כן יוצא הנוצר הישראלי לנופש בבתי הבראה, כדי לפגוש בנהריה את אלה שקשה לא לפגוש בתל אביב. דר' דים גדודים הם מגיעים, בפרייבטיס, ומת' יישובים ליר שולחן גדול.

— בואו נשיר „הבאנו שלום עליכם“, מ' ציעה רינה.
— זה כבר שרנו היום — אומר יוסי.
— אי נשיר „היי לכיש“
— זה כבר שרנו באוטו.
— או שמישהו יספר בדיחות.
— שמעם את הבדיחה על ההוא שהיה לו כלב והוא אמר לו אתה בא או לא או הוא בא או לא?
— לא, לא שמענו, ספר.

לילה. אין ירה. רק כוכבים. המפרץ שקוע באפליה. מרחוק מנצנצים אורות חיפה. ב' חור ובחורה ניתקים ממעגל המסובים, מת' קרבים אל המעקה ונשענים עליו.
— את רואה את הורקור מנצנץ שם? שר אל הבחור.
— כן — עונה הבחורה בקול רך.
— שם, מתחת לורקור, המסרד שלי — אומר הבחור.

כלב מי שאומר שלא היה כדאי. עוד י' בוא יום, וגם מראש החרמון נראה את המסרד. אני הולך לי למסעדה הערבית הקטנה. האוכל שם טוב. הקפה טוב. הרדיו מסלסל נוגות. הירח מתחיל לעלות, שופך אור רך על צריחי המסגדים, על התומה ה' עתיקה, על הים. שני זקנים בעלי שפס לבן עצום יושבים ברגלים מקופלות וחוש' בים. על מה הם חושבים, אינני יודע. גם לא חשבו. הגלים מתנפצים אל התומה. ב' בוקר ישובו הדיינים עם שללם, יכבו את הלוסק, ויצעקו „ליבעדיק“. אין לי סוף. בעכו תרגם ז'בוטינסקי את שרלוק הולמס.

כאשר באו בני ישראל לארץ כנען. כבר היתה עכו עיר עתיקה. ממנה ירדו ימאי ישראל אל הים הגדול. היוונים והרומאים לחמו עליה. הצלבנים הפכוה לבירתם במשך 100 שנה. נפוליאון התנפץ על קירותיה. ושליט ערבי מן הגליל בשם אל-עמר השתלט עליה לפני מאה שנה. יותר מכך עיר. עכו היא ארץ-ישראל.

הצבא הפרלי של ארצות הברית טובח את האינדויאנים.

★ ★ ★ מיסגד ושני שוטים

אין מה חלונות מרובעים, רק קשתות. זה יותר יפה ויותר חזק מקורות בטון, אבל איש לא יאמין לי. יש מה כיפות, ש' המלון הוא גדול ויפה ומרווח, מצופה

לים מגובה של עשרים מטר. היתה לי ה' דמנות כזאת, כי ראיתי שם סרט ישראלי המציג את שמואליק ריון כגורם מחנך ב' צה"ל.

הקיוסקר הביט עלי בכזו עצום, כי ש' אלתי אותו על מלון בעיר העתיקה. „מה, אתה אישן בשוק? פעם אסביר לו. המלון הוא גדול ויפה ומרווח, מצופה

קרני השמש אינן פוגעות בהן אף פעם בזוית ישרה ואינן הופכות את הבית לי' כבשן לוהט, אבל על גג שטוח יותר קל לתלות את הכביסה. כעבור כמה שעות של ישיבה בבית קפה ערבי על ספלי קפה, אפשר להרגיש טוב, כאילו מאומה לא קרה, מאומה לא השתנה ובכלל אולי יכול להיות יותר גרוע.

מבפנים בשיש איטלקי, שהובא מאיטליה או מקיסריה או ממקום דומה. וחצרו הפני' מית משנישת כנג לאלה הדרים מתחתיה. כאן בונים בתים ללא חזית צעקנית, ללא מרפסות הפונות אל הרחוב, אותן המרפסות שעליהן מסובים בעליהן בגופיות ומשחקים פוקר. כאן, כמו בספרד, בנו חצרות פנימי' יות, עם גן נאה ומטופח, עם דקל תמיר שרק צמרתו נראית מהרחוב, ושם נשמרים בקפדנות גם היופי וגם כל העוננים הפרטי' יים. בחצרות גרים באהחה, יהודים עם ע' רבים, וכאשר הרדיו פתוח אי אפשר לדעת אם זוהי שושנה דמארי או לילה מוראד. מוכר הדגים הערבי צועק „ליבעדיק, ליי' בעדיק! וגוער במוסטפה הקטן „גיי' א' העק! ובערב הוא מריע בקולנוע כאשר

כי היא העיר בה אפשר לא לפגוש את איציק.

אם פגשת את איציק ב„כסית“, וברחת לאשקלון ופגשת אותו שם, לאחר שבקושי הצלחת להחליץ ממנו כסבריה או בנהריה, לאחר שנפגשתם בכנסייה בנצרת בחג המ' לה, לאחר שפגש אותך ב„ניצון“ בירושלים ושאל אותך איך הענינים, לאחר שהתישב על ידך ב„תדמור“, אחרי שברחת לשם מ' „אכדיה“, וכו' וכו' — הרי יש לך כל ה' סיכויים לא לפגוש אותו בעכו, אם לא ת' שב אצל אבו כריסטו.

עכו מסתרת רגלי בית המשוגעים, ש' הוא המירוש הישראלי למה שהיה שם לפני כן. היא לא השתנתה הרבה בארבעת אלפי השנים האחרונות, אם זכרוננו אינו מטעני, ודרוש תקציב ענקי כדי להרוס אותה ולב' גות על חורבותיה עיר מודרנית, המתאימה יותר לדרישות חיינו. בשל חוסר מעוף זה לא נהרסה עד היום.

כאן כן היום היא טובלת בבוסתנים של תמרים, הצומחים מתוך החולות ומתחרים בנועם גזרתם בצריחי המסגדים. הים המת' נפץ משלוש רוחות אל חומותיה דומה כאן יותר מכל מקום אחר לים התיכון. גם בשרב הלוהט שורר על נעים בסימטאותיה המק' מרות, ורוח ים מלוחה וקרירה מספרת את ריח המינתה מהשקים הנישאים על ראשי נערות קטנות, וממלאות את ריאותיך בני' חוח המיוחד לעיר עכו. עכו היא העיר ה' פניקית האחרונה שנותרה לנו.

פעם היו מתיכים כאן את החול ועושים ממנו כלי זכוכית נאים, שנישאו בספינות קלות על פני כל הים התיכון. היוונים טענו שבחולות המפרץ הזה נולדה הזכוכית. מי שלא שמע את הספור הנאה על אורחת הסוחרים שחנתה ללינת לילה ואנשיה עיר' כו מדורה ובאין אבנים העמידו את סירי החרס שלהם על גושי מלחת ובבוקר מצאו שם זכוכית — ישמע אותו עתה. מה היו צדים את חלונות התכלת והארגמן ובדמם צובעים את האריגים היקרים שפיארו את גזרתם של מלכי קדם. מכאן יצאו ספנים נועזים בלילות ירח אל הים הרחוש תעל' מות, ולכאן תורו עם ספרים משונים על לוייתן נחש ולוייתן נחש שקלתון. ב' קיצור — היה כאן משהו.

★ ★ ★ חצרות הבתים

למה הכביש הראשי המוליך אל העיר העתיקה ניצב בית אבן נאה, בעל קמור קשתות. על חזית הבניין ציור גדול וצב' עוני של העיר מכה, עם סלע העקבה ה' שחור, ומעל לציור שלט מאיר עינים: סניף מפא"י בעכו. הנה עולים לרגל כל המאמינים בעולם יותר טוב, עולם של לחם ועבודה. הלאה מזה מבצר המשטרה הבריטית, ול' פניו בית הרבה יותר קטן, עם קשתות כני'ל, השייך למפלגה הפרוגרסיבית, והלאה מזה הים, החומה והמבצר העתיק.

את התומה בנו הצלבנים, שעכו היתה להם ראש גשר בכל תקופת מסעי הצלב. החומה נשמרה בשלמותה עד עצם היום הזה, מחוץ למקום אחד בו נפרצה באחד המצורים. כדאי לבוא לעכו רק כדי לראות את החומה הזאת. היא צומחת ישר מהים, ומקיפה את העיר מארבע רוחות. אין זאת חומה, אלא איצטדיון. איצטדיון זה מורכב משתי חומות כפר' לות, וביניהן תעלה עמוקה. על כל אחת מהחומות הכפולות אפשר לערוך מלחמת שורים, ועובי הדפנות למעלה משני מטר. בין הדפנות מילוי של חול ואבנים. למה אני מספר את כל זה אינני יודע, אבל אור' לי משהו היה שם ולא ראה. טוב, העיקר הוא שעל התומה בנו בית קולנוע, ומי ש' יושב על הכסא הקיצוני מימין יכול ליפול